

Obsah

1.	VYSVĚTLENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ V ÚČETNICTVÍ	7
1.1	FUNKCE ÚČETNICTVÍ	7
1.2.	ÚČETNÍ ZÁSADY	7
1.3.	ÚČETNÍ SOUSTAVY V ČR	8
1.3.1.	Soustava jednoduchého účetnictví	8
1.3.2.	Soustava podvojného účetnictví	8
1.3.2.1.	Finanční	9
1.3.2.2.	Manažerské	9
1.4.	UŽIVATELÉ ÚČETNÍCH INFORMACÍ	9
1.5.	POŽADAVKY NA ÚČETNÍ SYSTÉMY	9
1.6.	ZÁSADY VEDENÍ ÚČETNICTVÍ DLE ZÁKONA 563/91 SB. O ÚČETNICTVÍ	9
1.7.	ÚČTOVÁ OSNOVA PRO PODNIKATELE	10
1.7.1.	Charakteristika účtů v jednotlivých účtových třídách	10
1.7.1.1.	Účty rozvahové	10
1.7.1.2.	Účty výsledkové	11
1.7.1.3.	Ostatní účtové třídy	11
1.7.2.	Zásady účtové osnovy	11
1.8.	OCEŇOVÁNÍ V ÚČETNICTVÍ	11
1.9.	ÚČETNÍ DOKLADY	12
1.9.1.	Dělení účetních dokladů	12
1.9.2.	Náležitosti účetních dokladů	13
1.9.3.	Vyhodnocování účetních dokladů	13
1.9.4.	Možnosti oprav účetních dokladů	13
1.9.5.	Oběh účetních dokladů a postup při jejich zpracování	13
1.9.6.	Účetní zápisy a účetní knihy	14
1.9.7.	Archivace účetních dokladů	14
1.9.8.	Inventarizace	15
1.9.8.1.	Druhy inventarizací	15
1.9.8.2.	Hmotná odpovědnost	15
1.9.9.	Účetní vypořádání rozdílů při inventarizaci	15
1.9.1.1.	Pokladna	15
1.9.1.2.	Účtová třída 1 – Zásoby	16
1.9.10.	Inventarizace na konci účetního období	16
2.	ZÁSADY PODVOJNÉHO ÚČETNICTVÍ	17
2.1.	ÚČET – PODSTATA, FORMA A TŘÍDĚNÍ	17
2.1.1.	Schéma účtu	17
2.1.2.	Třídění účtů	17
2.2.	ROZVAHA (BILANCE) – ČLENĚNÍ A OBSAH	17
2.3.	ROZPIS ROZVAHY DO ÚČTŮ	18
2.3.1.	Základní změny na rozvahových účtech	19
2.3.1.1.	Zvýšení aktiv se současným zvýšením pasiv A+, P+	19
2.3.1.2.	Snižení aktiv spolu se snížením pasiv A-, P-	20
2.3.1.3.	Zvýšení jedné položky aktiv se současným snížením jiné položky aktiv	20
2.3.1.4.	Zvýšení jedné položky pasiv se současným snížením jiné položky pasiv	20
2.3.1.5.	Schématika změn ze subkapitol 2.3.1.1. až 2.3.1.4.	20
2.4.	VÝSLEDKOVÉ ÚČTY	20
2.5.	PODROZVAHOVÉ ÚČTY	21
2.6.	OBRATY A ZŮSTATKY NA ÚČTECH	21
2.7.	SYNTETICKÁ A ANALYTICKÁ EVIDENCE	22
2.7.1.	Syntetická evidence	22
2.7.2.	Analytická evidence	22

3.	FINANČNÍ ÚČTY	23
3.1.	DĚLENÍ ÚČTOVÉ TRÍDY 2 – FINANČNÍ ÚČTY	23
3.2.	ÚČTOVÁNÍ O PENĚŽNÍCH PROSTŘEDCích	23
3.2.1.	Pokladna – účet 211	24
3.2.2.	Ceniny – účet 213	25
3.2.3.	Bankovní účty – účet 221	26
3.2.4.	Peníze na cestě – účet 261	27
3.3.	ÚČTOVÁNÍ KRÁTKODOBÝCH FINANČNÍCH ZDROJŮ	28
3.3.1.	Bankovní úvěry – účtová skupina 23	28
3.3.2.	Účtování krátkodobých cenných papírů	29
3.3.2.1.	Účtování krátkodobých finančních výpomoci	30
3.3.2.2.	Krátkodobý finanční majetek	30
4.	ÚČTOVÁNÍ ZÁSOB	33
4.1.	DĚLENÍ ZÁSOB	33
4.1.1.	Materiál	33
4.1.2.	Zásoby vlastní výroby	33
4.1.3.	Zboží	33
4.2.	OCEŇOVÁNÍ ZÁSOB	34
4.3.	DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY	35
4.3.1.	Plátce DPH	35
4.3.2.	Neplátce DPH	36
4.4.	ZPŮSoby ÚČTOVÁNÍ ZÁSOB	36
4.5.	ÚČTOVÁNÍ MATERIÁLU	36
4.5.1.	Vnitropodniková přeprava materiálu	37
4.5.2.	Nákup materiálu z dovozu	37
4.5.3.	Materiál na cestě	38
4.5.4.	Nevyfakturované dodávky	38
4.5.5.	Reklamace materiálu	38
4.5.6.	Zásoby materiálu přijaté do úschovy	39
4.5.7.	Materiál vlastní výroby	40
4.5.8.	Prodej materiálu	40
4.5.9.	Inventarizace a účtování inventarizačních rozdílů	40
4.5.9.1.	Účtování inventarizačních rozdílů	40
4.5.9.2.	Účtování přebytků	41
4.5.9.3.	Snížení hodnoty zásob	42
4.5.9.4.	Škody na zásobách materiálu	43
4.6.	ZPŮSob ÚČTOVÁNÍ MATERIÁLU B	44
4.7.	ZÁSOBY VLASTNÍ VÝROBY	45
4.7.1.	Účtování zásob vlastní výroby způsobem B	47
4.8.	ZBOŽÍ	47
4.8.1.	Účtování zboží	47
4.8.2.	Prodej zboží	47
4.8.3.	Způsob B účtování zboží	48
5.	ZÚČTOVACÍ VZTAHY	51
5.1.	VZTAHY Z OBCHODNÍHO STYKU	51
5.1.1.	Pohledávky	52
5.1.2.	Opravné položky k pohledávkám	53
5.1.3.	Závazky	54
5.1.4.	Účtování záloh	54
5.1.5.	Účtování směnek	55
5.1.5.1.	Účetní dělení směnek	56
5.1.5.2.	Účtování krátkodobých směnek, trat – směnek k úhradě	57
5.1.5.3.	Účtování krátkodobých směnek, rimes – směnek k inkasu	57
5.1.5.4.	Eskont směnek	58
5.2.	ÚČTOVÁNÍ K ZAMĚSTNANCŮM A INSTITUCÍM SOC. A ZDRAVOT. ZABEZPEČENÍ	59

5.2.1.	Účtování mezd	59
5.2.2.	Účtování sociálního a zdravotního zabezpečení (Účet 336)	62
5.2.3.	Jiné zúčtovací vztahy se zaměstnanci	62
5.3.	ÚČTOVÁNÍ DANÍ A DOTACÍ	63
5.3.1.	341 – Daň z příjmu	63
5.3.2.	342 – Ostatní daně	64
5.3.3.	343 – Daň z přidané hodnoty	64
5.3.4.	345 – Ostatní daně a poplatky	64
5.3.5.	Účtování dotací	65
5.4.	ÚČTOVÁ SKUPINA 37 – JINÉ POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY	65
5.5.	ÚČTOVÁ SKUPINA 38 – PŘECHODNÉ ÚČTY AKTIV A PASIV	66
5.5.1.	381 – Náklady příštích období	66
5.5.2.	382 – Komplexní náklady příštích období	67
5.5.3.	383 – Výdaje příštích období	67
5.5.4.	384 – Výnosy příštích období	68
5.5.5.	385 – Příjmy příštích období	68
5.6.	KURZOVÉ ROZDILY	69
6.	ÚČTOVÁNÍ STÁLÝCH AKTIV	70
6.1.	OCEŇOVÁNÍ INVESTIČNÍHO MAJETKU	70
6.2.	ODEPISOVÁNÍ INVESTIČNÍHO MAJETKU	71
6.3.	HMOTNÝ INVESTIČNÍ MAJETEK	72
6.3.1.	Pořízení HIM	73
6.3.2.	Zálohy na pořízení investičního majetku	74
6.3.3.	Odepisování a vyřazení HIM	75
6.3.4.	Vyřazení HIM likvidaci	75
6.3.5.	Vyřazení HIM prodejem	75
6.3.6.	Vyřazení HIM darováním	75
6.3.7.	Vyřazení HIM z důvodu manka či škody	75
6.3.8.	Přeřazení majetku z podnikání do osobního užívání	76
6.4.	NEHMOTNÝ INVESTIČNÍ MAJETEK	76
6.4.1.	Pořízení nehmotného investičního majetku	77
6.4.2.	Odepisování a vyřazení nehmotného investičního majetku	78
6.5.	FINANČNÍ INVESTICE	78
6.5.1.	Oceňování finančních investic	79
6.5.2.	Pořízení finančních investic	79
6.5.3.	Výnosy z finančních investic	79
6.5.4.	Opravné položky k finančním investicím	79
6.5.5.	Zhodnocení a znehodnocení akcií	80
6.5.6.	Prodej finančních investic	80
6.7.	LEASING	80
6.7.1.	Operativní leasing	81
6.7.2.	Finanční leasing	81
6.7.3.	Časové rozlišení akontaci	83
7.	KAPITÁLOVÉ ÚČTY	84
7.1.	ZÁKLADNÍ JMĚNÍ	84
7.1.1.	Kapitálové společnosti	84
7.1.2.	Emisní ažio	85
7.1.3.	Zvyšování a snižování základního jmění	86
7.1.3.1.	Zvyšení základního jmění	86
7.1.3.2.	Snižení základního jmění	87
7.1.4.	Účet individuálního podnikatele	88
7.1.5.	Fondy	89

8. ÚČTOVÁNÍ NÁKLADŮ A VÝNOSŮ, TVORBA HOSPODÁŘSKÉHO VÝSLEDKU	90
8.1. CHARAKTERISTIKA NÁKLADŮ	90
8.2. ČLENĚNÍ NÁKLADOVÝCH SYNTETICKÝCH ÚČTŮ	90
8.3. CHARAKTERISTIKA JEDNOTLIVÝCH SKUPIN NÁKLADŮ	91
8.3.1. Provozní náklady	91
8.3.2. Finanční náklady	91
8.3.3. Mimořádné náklady	91
8.4. CHARAKTERISTIKA VÝNOSŮ	92
8.5. ČLENĚNÍ VÝNOSOVÝCH SYNTETICKÝCH ÚČTŮ	92
8.6. CHARAKTERISTIKA JEDNOTLIVÝCH SKUPIN VÝNOSŮ	93
8.6.1. Provozní výnosy	93
8.6.2. Finanční výnosy	93
8.6.3. Mimořádné výnosy	93
8.7. HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDK	93
8.7.1. Struktura hospodářského výsledku	94
8.8. ÚČTOVÁNÍ DAŇOVÉ POVINNOSTI	94
8.9. POUŽITÍ HOSPODÁŘSKÉHO VÝSLEDKU	96
9. ÚČETNÍ ZÁVĚRKA V PODVOJNÉM ÚČETNICTVÍ	98
9.1. INVENTARIZACE	98
9.2. KONTROLA ČASOVÉHO ROZLIŠENÍ NÁKLADŮ A VÝNOSŮ	99
9.3. VYÚČTOVÁNÍ KURZOVÝCH ROZDÍLŮ	99
9.4. OŠETŘENÍ POHLEDÁVEK	100
9.5. VYÚČTOVÁNÍ DOHADNÝCH POLOŽEK	100
9.6. TVORBA OPRAVNÝCH POLOŽEK	100
9.7. TVORBA REZERV NA OČEKÁVANÁ RIZIKA A ZTRÁTY	101
9.8. VYČIŠTĚNÍ NÁKLADOVÝCH A VÝNOSOVÝCH SKUPIN	101
9.9. KONTROLA UPLATNĚNÍ REALIZAČNÍHO PRINCIPU	101
9.10. ÚPRAVA ÚČETNÍHO HOSPODÁŘSKÉHO VÝSLEDKU NA DAŇOVÝ ZÁKLAD	102
9.10.1. Zaúčtování splatné daně z příjmu	102
9.10.2. Zaúčtování odložené daně z příjmu	102
9.11. UZAVŘENÍ ÚČETNICTVÍ – ÚČETNÍ UZÁVĚRKA	102
9.12. ÚČETNÍ ZÁVĚRKA	102
9.12.1. Rozvaha (Bilance)	103
9.12.2. Výkaz zisků a ztrát (Výsledovka)	103
9.12.3. Příloha	103
9.13. OTEVŘENÍ ÚČETNÍCH KNIH NA ZAČÁTKU ROKU	104
ÚČTOVÁ OSNOVA PODNIKATELE	105
10. JEDNODUCHÉ ÚČETNICTVÍ	110
10.1. PRINCIPY JEDNODUCHÉHO ÚČETNICTVÍ	111
10.1.1. Princip dokladovosti	111
10.1.2. Ocenování zásady	111
10.1.3. Inventarizace majetku	112
10.2. ÚČETNÍ KNIHY V JEDNODUCHÉM ÚČETNICTVÍ	112
10.2.1. Peněžní deník	112
10.2.2. Kniha pohledávek a závazků	113
10.2.3. Inventární knihy investičního majetku	113
10.2.4. Kniha zásob	114
10.3. ÚČETNÍ ZÁVĚRKA V JEDNODUCHÉM ÚČETNICTVÍ	114
11. SOUHRNNÝ OPAKOVACÍ PŘÍKLAD	115